

Lovforslag nr. L 148

Folketinget 2016-17

Fremsat den 14. marts 2017 af Alex Ahrendtsen (DF), Kristian Thulesen Dahl (DF), Søren Espersen (DF), Morten Marinus (DF), Karin Nødgaard (DF) og Peter Skaarup (DF)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer

(Bevaring af særlige kulturarvsmæssige samlinger)

§ 1

I lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer, jf. lovbekendtgørelse nr. 970 af 28. august 2014, som ændret ved § 26 i lov nr. 628 af 8. juni 2016, foretages følgende ændringer:

1. § 22, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Kulturministeren fastsætter nærmere regler om sammensætningen af Det Særlige Bygningssyn og fastsætter under hensyntagen til forskellige fagligheder, hvem der er indstillingsberettiget til Det Særlige Bygningssyn, herunder om suppleanter, samt om Det Særlige Bygningssyns virksomhed.«

2. I § 23, stk. 2, 2. pkt., indsættes efter »indstilling«: », jf. dog stk. 3«.

3. I § 23 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Såfremt en fredet bygning fungerer som et statsligt eller statsanerkendt museum og er bygget efter første verdenskrig, kan kulturministeren meddele tilladelse til nedrivning, hvis ministeren vurderer, at helt særlige hensyn til museets kulturarvsmæssige samlinger skal vægtes højere end hensynet til den kulturarv, som den fredede bygning udgør. Inden tilladelse til nedrivning kan meddeles, skal indstilling til nedrivning i offentlig høring i mindst 4 uger.«

Stk. 3-7 bliver herefter stk. 4-8.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juli 2017.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning
2. Lovforslagets baggrund og formål
3. Lovforslagets indhold
 - 3.1. Det særlige Bygningssyns sammensætning
 - 3.1.1 Gældende ret
 - 3.1.2 Den foreslåede ordning
 - 3.2 Mulighed for affredning og nedrivning af bygninger
 - 3.2.1 Gældende ret
 - 3.2.2 Den foreslåede løsning
4. Økonomiske og administrative konsekvenser
5. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

1. Indledning

Som søfartsnation har Danmark i århundreder sat sine spor rundt omkring i verden. Søfart er og har derfor længe været en stor og vigtig del af dansk kultur, historie og identitet.

Vores fælles kulturarv er noget, vi skal værne om. Vi skal værne om de arkæologiske fund, der viser, hvordan vores forfædre formede og skabte det Danmark, vi kender i dag.

Vi skal værne om de bevarede skibe, der viser, hvilke håndværk vikingerne mestrede, hvilken æstetik de havde, hvordan disse skibe bragte dem langt omkring, og hvordan den tid i danmarkshistorien har præget vores selvbevidsthed frem til i dag. De bevarede vikingeskibe repræsenterer og bærer vidnesbyrd om dette, og den historie skal vi sikre os, at vi kan bevare for eftertiden.

2. Lovforslagets baggrund og formål

Lovforslaget fremsættes på baggrund af en konkret problemstilling med Vikingeskibsmuseet i Roskilde, men problemstillingen vil sikkert også kunne gentage sig for andre museer, der er huset i fredede bygninger.

Vikingeskibsmuseet blev bygget i 1969 med henblik på at udstille de fem vikingeskibe, der var blevet fundet nogle år forinden. Vikingeskibene er ejet af Nationalmuseet, men udlånt til Vikingeskibsmuseet, der er en selvejende institution. Vikingeskibsmuseet blev fredet i 1997 som et modernistisk bygningsværk.

Det har i de senere år vist sig, at bygningen er i forfald, og at der grundet bygningens placering tæt på vandet siver vand ind i bygningen. Dette forværres kun af de efterhånden hyppige storme og medfølgende stormfloder, som man bl.a. oplever i omegnen af Roskilde Fjord.

Denne indtrængen af vand er en af de største udfordringer i forbindelse med at sikre museets væsentligste formål – at udstille og bevare vikingeskibene.

Grundet skibenes alder kræver de et særligt indeklima og kan ikke tåle at blive udsat for vand.

Det er på trods af flere ansøgninger ikke lykkedes museet at få tilladelse til ombygning eller nedrivning af bygningen, så der i stedet kan bygges en ny og mere sikker bygning til bevaring af skibene.

Dette skyldes bl.a., at Det Særlige Bygningssyn fastholder sin indstilling om, at »i denne situation skal Det Særlige Bygningssyn per definition fokusere på bygningsværket, (...)«, sådan som bygningssynet skriver i indstillingen vedrørende affredning af Vikingeskibsmuseet.

Dette tunnelsyn bundner måske også i bygningssynets navn og sammensætning. Derfor er formålet med dette lovforslag at sikre en ny og mere varieret sammensætning af Det Særlige Bygningssyn og samtidig skabe en mere fleksibel adgang til affredning og dermed nedrivning af bygninger.

3. Lovforslagets indhold

3.1 Det Særlige Bygningssyns sammensætning

3.1.1 Gældende ret

Efter gældende ret fastsætter kulturministeren nærmere regler om Det Særlige Bygningssyns sammensætning, herunder hvem der er indstillingsberettiget til Det Særlige Bygningssyn. Den bestemmelse har ministeren udmøntet i en bekendtgørelse om Det Særlige Bygningssyn, hvoraf det fremgår, at medlemmerne udpeges af de to arkitektskoler, Akademirådet, Akademisk Arkitektforening, Det Faglige Råd for Nyere Tids Kulturhistorie under Kulturarvsstyrelsen, Nationalmuseet, Dansk Byplanslaboratorium, Miljøministeriet, Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur, Bygnings Frednings Foreningen (BYFO), Danske Landskabsarkitekter, Kommunernes Landsforening og kulturministeren.

I perioden 2015-2019 er 8 af de 12 medlemmer af Det Særlige Bygningssyn arkitekter.

3.1.2 Den foreslåede ordning

Med den foreslåede ordning skal ministeren i højere grad tage højde for den faglige sammensætning af Det Særlige Bygningssyn.

Med bestemmelsens nye ordlyd skal ministeren sørge for, at sammensætningen af Det Særlige Bygningssyn afspejler flere fagligheder end den arkitektfaglige. Det kan ministeren gøre ved f.eks. at ændre de indstillingsberettigede organisationer i en mere museumsfaglig retning eller ved at henstille til de nuværende organisationer, at der skal indstilles andre fagpersoner end arkitekter til Det Særlige Bygningssyn.

Det skal sikres, at vægtingen i bygningssynet bliver mindre snæver, så der bliver mere opmærksomhed på andre værdier end de rent strukturelle, som bygninger udgør.

Da Det særlige Bygningssyn træffer afgørelser på baggrund af simpelt flertal, er det vigtigt, at én faglighed ikke får mulighed for at dominere bygningssynets afgørelser på samme måde som i dag.

3.2 Mulighed for affredning og nedrivning af bygninger

3.2.1 Gældende ret

Efter gældende ret kan kulturministeren ikke tillade en fuldstændig nedrivning af en fredet bygning, hvis Det Særlige Bygningssyn har indstillet det modsatte.

Ministerens kan dog mod bygningssynets indstilling tillade en delvis nedrivning af en fredet bygning, f.eks. i forbindelse med bygningsarbejdet.

3.2.2 Den foreslåede ordning

Med den foreslåede ordning får kulturministeren mulighed for at tillade en fuldstændig nedrivning af en fredet bygning mod Det Særlige Bygningssyns indstilling.

Det er ikke hensigten, at der skal åbnes op for en generel adgang til nedrivning af fredede bygninger, men der skal sikres en bedre faglig afvejning af på den ene side en fredet bygnings værdi som eksempel på dansk kulturarv og på den anden side de samlinger, som i dag opbevares og udstilles på landets statslige og statsanerkendte museer.

Med den foreslåede ordning kan ministeren således vurdere, at en fredet bygning, der fungerer som et statsligt eller statsanerkendt museum, og som er bygget efter første verdenskrig, kan blive revet ned, hvis hensynet til museets samling vægter højere.

Inden tilladelse til nedrivning kan gives, skal ministerens indstilling i 4 ugers offentlig høring, før der kan træffes endelig afgørelse om nedrivning.

Med forslaget sikres en fremtidig mere fleksibel adgang til nedrivning af en fredet bygning, der vil være til gavn for vores fælles kulturarv.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser.

5. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Lovforslaget sendes i høring umiddelbart efter fremsættelsen i Folketinget hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

KL (Kommunernes Landsforening), Danske Regioner, Dansk Byggeri, DI - Dansk Industri, Håndværksrådet, Landbrug & Fødevarer, A. P. Møller og Hustru Chastine McKinney Møllers Fond til almene Formaal, Augustinus Fonden, Grundejernes Investeringsfond, Lokale og Anlægsfonden, Fonden Realdania, Velux Fonden, Advokatrådet, Akademirådet, Akademisk Arkitektforening, Arkitektskolen I Aarhus, Boligselskabernes Landsforening, BYFO og Foreningen Bevaringsværdige Bygninger, Bygningskultur Danmark, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Byplanlaboratorium, Dansk Kulturhistorisk Museumsforening, Dansk Lokallhistorisk Forening, Dansk Skovforening, Danske Arkitekters Landforbund, Dansk Landskabsarkitektforening, Det Faglige Råd for Nyere Tids Kulturhistorie, DO-COMOMO Danmark, Europa Nostra Danmark, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Foreningen Danske Godser og Herregårde, Foreningen Danske Slotte og Herregårde, Foreningen af Specialmuseer i Danmark, Foreningen Straatag,

Foreningen til Gamle Bygningers Bevaring, Foreningen Hovedstadens Forskønnelse, ICOMOS, Kulturministeriet, Kunstakademiets Arkitektskole, Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur, Nationalmuseet, Natur- og Miljøklagenævnet, ODM – Organisationen Danske Museer, Center for Bygningsbevaring, Selskabet til Bevaring af Industrimiljøer, SLA – Sammenslutningen af Lokalarkiver, Visit Denmark, Det Særlige Bygningssyn, Slots- og Kulturstyrelsen.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Med bestemmelsen pålægges kulturministeren at sørge for at flere fagligheder end kun den arkitektfaglige bliver inddraget i Det Særlige Bygningssyn. Det er til gavn for den samlede kulturarv, hvis man i stedet for kun at se på bygninger og landskaber også vurderer hensynet til en bygnings indhold.

Det er særligt relevant, når en fredet bygning samtidig fungerer som et statsligt eller statsanerkendt museum.

I dag er det hovedsaglig arkitekter, der er medlemmer af bygningssynet, og det skal der laves om på. Det foreslås derfor, at ministeren fortsat har kompetence til at fastsætte regler om Det særlige Bygningssyns sammensætning, men at dette skal ske under hensyntagen til forskellige fagligheder.

Det skal ikke kun være arkitekter, der skal indgå i vurderingen af, om en bygning skal fredes, men også andre fagfolk, der kan være med til at se på det lidt bredere perspektiv for bevaring af kulturarv.

Til nr. 2

Med forslaget bevares den nugældendes lovs hovedregel om, at kulturministeren ikke kan give tilladelse til nedrivning af en fredet bygning mod Det Særlige Bygningssyns indstilling. Som noget nyt indsættes en modifikation i form af en henvisning til det nye stk. 3. Se bemærkningerne til § 1, nr. 3.

Til nr. 3

Hvis en fredet bygning samtidig fungerer som et statsligt eller statsanerkendt museum, skal kulturministeren have mulighed for at gå mod Det Særlige Bygningssyns indstilling og tillade en nedrivning af bygningen, hvis hensynet til bevaringen af museets samling vurderes at have større kulturarvsmæssig værdi end selve bygningen.

Det er ikke hensigten at give ministeren en generel adgang til at tillade nedrivning af fredede bygninger, men det skal samtidig være muligt for ministeren at gå mod indstillingerne fra Det Særlige Bygningssyn i sager, hvor væsentlige hensyn gør sig gældende.

Der er med denne bestemmelse derfor opstillet tre forhold, der alle skal være opfyldt, før ministeren kan give tilladelse til nedrivning af en fredet bygning mod Det Særlige Bygningssyns indstilling.

Det første kriterium er, at den fredede bygning skal fungere som et statsligt eller statsanerkendt museum.

Dette kriterium følger ordlyden af museumsloven, der angiver, hvilke museer staten yder tilskud til. Brugen af museumslovens definition sikrer en snæver definition af »museum«, så det undgås, at unødigt mange fredede bygninger, der fungerer som museer i privat regi, indstilles til nedrivning som følge af lovforslaget.

Det andet kriterium er, at bygningen skal være bygget efter første verdenskrig. Med dette kriterium sikres det, at bygninger fra før første verdenskrig bevares, da der må anses at være et særligt beskyttelseshensyn for disse bygninger, og de derfor ikke skal være omfattet af en udvidet adgang til nedrivning mod Det Særlige Bygningssyns indstilling.

Det tredje kriterium er, at ministerens indstilling til nedrivning af en fredet bygning skal i offentlig høring i mindst 4 uger, inden ministeren kan træffe endelig afgørelse om nedrivning.

Dette kriterium sikrer borgerinddragelse og at der ikke i den forudgående sagsbehandling er blevet overset nogle væsentlige hensyn m.m.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juli 2017.

Skriftlig fremsættelse

Alex Ahrendtsen (DF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer (Bevering af særlige kulturarvsmæssige samlinger)

(Lovforslag nr. L 148)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget § 1

§ 22. Det Særlige Bygningssyn består af indtil 12 medlemmer, der beskikkes af kulturministeren.

Stk. 2. Kulturministeren fastsætter nærmere regler om, hvem der er indstillingsberettiget til Det Særlige Bygningssyn, herunder om indstilling af suppleanter samt om Det Særlige Bygningssyns virksomhed.

Stk. 3. –

Stk. 4. –

§ 23. Kulturministeren skal forelægge alle forslag om fredninger, jf. § 3, og om ændringer af en frednings omfang, jf. § 8, stk. 1, for Det Særlige Bygningssyn til udtalelse. En bygning kan kun fredes, og omfanget af en fredning kan kun ændres, såfremt Bygningssynet afgiver indstilling herom. Bygningssynets indstilling skal så vidt muligt foreligge, forinden der sker underretning efter § 6, stk. 1. Kulturministeren skal dog foretage underretning efter § 6, stk. 1, når en efter § 24, stk. 4, bemyndiget forening finder, at sagen ikke kan afvente forelæggelse for Det Særlige Bygningssyn.

Stk. 2. Kulturministeren skal forelægge alle ansøgninger om nedrivning af en fredet bygning for Det Særlige Bygningssyn til udtalelse, jf. § 11. Kulturministeren kan ikke meddele tilladelse til nedrivning mod Det Særlige Bygningssyns indstilling. Bygningssynets indstilling skal foreligge, forinden der sker underretning efter § 6, stk. 1.

§ 23. Kulturministeren skal forelægge alle forslag om fredninger, jf. § 3, og om ændringer af en frednings omfang, jf. § 8, stk. 1, for Det Særlige Bygningssyn til udtalelse. En bygning kan kun fredes, og omfanget af en fredning kan kun ændres, såfremt Bygningssynet afgiver indstilling herom. Bygningssynets indstilling skal så vidt muligt foreligge, forinden der sker underretning efter § 6, stk. 1. Kulturministeren skal dog foretage underretning efter § 6, stk. 1, når en efter § 24, stk. 4, bemyndiget forening finder, at sagen ikke kan afvente forelæggelse for Det Særlige Bygningssyn.

Stk. 2. Kulturministeren skal forelægge alle ansøgninger om nedrivning af en fredet bygning for Det Særlige Bygningssyn til udtalelse, jf. § 11. Kulturministeren kan ikke meddele tilladelse til nedrivning mod Det Særlige Bygningssyns indstilling. Bygningssynets indstilling skal foreligge, forinden der sker underretning efter § 6, stk. 1.

Stk. 3. Kulturministeren indhenter en udtalelse fra Det Særlige Bygningssyn om ophævelse af fredninger, jf. § 8, stk. 2.

I lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer, jf. lovbekendtgørelse nr. 970 af 28. august 2014, med de ændringer, der følger af § 26 i lov nr. 628 af 8. juni 2016, foretages følgende ændringer:

1. § 22, *stk. 2*, affattes således:

»*Stk. 2.* Kulturministeren fastsætter nærmere regler om sammensætningen af Det Særlige Bygningssyn og fastsætter under hensyntagen til forskellige fagligheder, hvem der er indstillingsberettiget til Det Særlige Bygningssyn, herunder om suppleanter, samt om Det Særlige Bygningssyns virksomhed.«

2. I § 23, *stk. 2*, *2. pkt.*, indsættes efter »indstilling«: », jf. dog *stk. 3*«.

3. I § 23 indsættes efter *stk. 2* som nyt stykke:

»*Stk. 3.* Såfremt en fredet bygning fungerer som et statsligt eller statsanerkendt museum og er bygget efter første verdenskrig, kan kulturministeren meddele tilladelse til nedrivning, hvis ministeren vurderer, at helt særlige hensyn til museets kulturarvmæssige samlinger skal vægtes højere end hensynet til den kulturarv, som den fredede bygning ud-

Stk. 4. Kulturministeren skal forelægge ansøgninger om bygningsarbejder, jf. § 6, stk. 3, og § 10 for Det Særlige Bygningssyn til udtalelse.

Stk. 5. Kulturministeren indhenter en udtalelse fra Det Særlige Bygningssyn om ansøgning om støtte til sikring af inventar, jf. § 16, stk. 1, nr. 3, og kan endvidere indhente en udtalelse fra Det Særlige Bygningssyn i principielle spørgsmål om administrationen af § 16.

Stk. 6. Afgørelser i henhold til denne lov, hvorom Det Særlige Bygningssyn har udtalt sig, skal indeholde oplysninger om Det Særlige Bygningssyns indstilling.

Stk. 7. Det Særlige Bygningssyn rådgiver i øvrigt kulturministeren i bygningsfrednings- og bevaringsspørgsmål.

gør. Inden tilladelse til nedrivning kan meddeles, skal indstilling til nedrivning i offentlig høring i mindst 4 uger.«

Stk. 3-7 bliver herefter stk. 4-8.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juli 2017.